

Marek M. B o n e n b e r g. Etyka środowiskowa. Założenia i kierunki. Kraków 1992 ss. 149.

Zainteresowanie modną dziś problematyką ekologiczną zaowocowało ukazaniem się interesującej publikacji pióra M. M. Bonenberga. W przedmowie do niej prof. dr S. Kozłowski pisze, iż „jesteśmy obecnie w okresie załamywania się szeregu koncepcji filozoficznych, opartych o podejście naukowo-racjonalne” Stąd jesteśmy świadkami poszukiwania nowych rozwiązań, starających się odpowiedzieć na pytanie, jak żyć na planecie Ziemia u schyłku XX i na początku XXI wieku. By ułatwić znalezienie odpowiedzi na to tak ważne pytanie Autor omówił podstawowe tezy etyki środowiskowej, a potem z kolei zaprezentował poglądy wybranych autorów, głównie z kręgu myśli anglosaskiej, takich jak: Tom Regan, Robin Attfield, Paul Taylor, Aldo Leopold i J. Baird Callicott, Holms Rolston, Edward Goldsmith i Henryk Skolimowski. Interesują go głównie założenia metodyczne i postawy badawcze, bardziej niż konkretne propozycje systemowe, wchodzące w szczegóły i konkrety. Autor jest świadomy tego, iż nie przedstawił wszystkich funkcjonujących systemów etyki ekologicznej. Jego jednakże przemyślenia pozwalają na wypracowanie próby systematyki kierunków, w tym tak rozległym obszarze stanowisk poznawczych i postaw badawczych. Jedno jednakże jest pewne, dla wszystkich zajmujących się tą problematyką, a mianowicie to, że „akceptowana jest swoistość przyrody, a stosunki pomiędzy człowiekiem a przyrodą i naturą nie są kształtowane na wzór stosunków międzyludzkich” (s. 125). Chodzi o dylemat, czy dyrektywy moralne wobec przyrody mają być podporządkowane stosunkom występującym w naturze, czy też to etyka ma kształtować relacje człowieka z otaczającym go środowiskiem.

Ubogaceniem omawianej publikacji jest zestaw bibliografii z rozróżnieniem na wydawnictwa książkowe i artykuły, w obu działach wyłącznie w języku angielskim. Zacieśniło to wachlarz poglądów i właściwą optykę poznawczą. Co nieco bowiem zrobiono w tym zakresie także u nas w Polsce, i to nie tylko na płaszczyźnie czysto filozoficznej, ale także teologicznej.

Ks. F. Greniuk